

ZÁPISNICA

45. zasadnutie Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny

16. júna 2022 (štvrtok) o 13.00 h, Hotel Bôrik, Bratislava

Otvorenie

László Bukovszky, splnomocnenec vlády SR pre národnostné menšiny a predseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny (ďalej „predseda výboru“):

- otvoril 45. zasadnutie Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny (ďalej „výbor“), ktoré sa uskutočnilo v prezenčnom formáte;
- úvodom privítal všetky členky a členov¹ výboru a pozvaných hostí, osobitne privítal štátneho tajomníka Ministerstva spravodlivosti SR pána Ondreja Dostála a pozvaných hostí za vietnamskú komunitu;
- členovia a členky výboru si úvodom zasadnutia minútou ticha uctili pamiatku nedávno zosnulého pána prof. PhDr. Pavla Mešťana DrSc., ktorý bol dlhoročným členom výboru za židovskú národnostnú menšinu;
- požiadal tajomníčku výboru pani Sofiu Penerovú Daskalovú, aby informovala o uznášaniaschopnosti výboru.

Sofia Penerová Daskalová, tajomníčka výboru:

- konštatovala, že výbor je uznášaniaschopný.

Bod č. 1 – Schválenie návrhu programu zasadnutia

László Bukovszky, predseda výboru:

- otvoril prvý bod navrhovaného programu zasadnutia a konštatoval, že členovia výboru dostali návrh programu v dostatočnom časovom predstihu, pričom sekretariátu výboru nebol doručený žiaden pozmeňujúci návrh;
- vyzval členov výboru na jeho prípadné doplnenie.

Barbara Illková, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR:

-požiadala o zaradenie stručnej informácie v rámci bodu Rôzne k Stanovisku Slovenskej republiky k Piatemu posudku o implementácii Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín v Slovenskej republike.

László Bukovszky, predseda výboru:

- navrhol zmeniť poradie bodu programu týkajúceho sa novely nariadenia vlády, a to vzhľadom na neskoršiu účasť člena výboru za rusínsku národnostnú menšinu pána Milana Jána Pilipa a bodu programu týkajúceho sa Informácie o výročných správach o činnosti národnostných múzeí na Slovensku za rok 2021.

László Bukovszky, predseda výboru:

- dal hlasovať za aktualizovaný návrh programu.

¹ Pojem „členky a členov“ sa v texte ďalej uvádza len v rodovo neutrálnom tvare „členov“.

Hlasovanie o programe ako celku:

Prítomní: 23
Za: 23
Proti: 0
Zdržal sa: 0

László Bukovszky, predseda výboru:

- konštatoval, že program zasadnutia bol schválený v nasledovnom znení:

1. Návrh programu
2. Kontrola plnenia uznesení Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny
3. Voľby delegáta / delegátky Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny za člena / členku Výboru pre výskum, vzdelávanie a výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania
(predkladá predseda výboru)
4. Informácia zo 41. zasadnutia Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť
(predkladá podpredseda výboru)
5. Informácia o výročných správach o činnosti národnostných múzeí na Slovensku za rok 2021
(predkladá zástupca Ministerstva kultúry SR)
6. Informácia o činnosti Fondu na podporu kultúry národnostných menšín
(predkladá riaditeľka fondu)
7. Správa o národnostnom vysielaní RTVS
(predkladá riaditeľ sekcie národnostného vysielania a poverený riaditeľ sekcie spravodajstva a publicistiky RTVS)
8. Návrh novely nariadenia vlády Slovenskej republiky z 19. decembra 2011, ktorou sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva
(predkladá predseda výboru)
9. Informácia o plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 – 2025
(predkladá predseda výboru)
10. Rôzne
Záver

Bod č. 2 – Kontrola plnenia uznesení Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred).

László Bukovszky, predseda výboru:

- otvoril ďalší bod zasadnutia, ktorým bola Kontrola plnenia uznesení výboru;

- udelil slovo tajomníčke výboru a požiadal ju o poskytnutie stručnej informácie.

Sofia Penerová Daskalová, tajomníčka výboru:

- oboznámila členov výboru s plnením uznesení zo 44. zasadnutia výboru;
- na 44. zasadnutí výboru bolo prijatých celkom 5 uznesení výboru (č. 189 – 192), ktoré boli prijaté formou per rollam. Predmetné uznesenia sa týkali nasledovných oblastí: Správy o činnosti Fondu na podporu kultúry národnostných menšín za rok 2021 a informácií o pláne činností na rok 2022; Informácie o aktuálnom stave používania jazykov národnostných menšín a Informácie o záveroch pracovnej skupiny pre vypracovanie interpretačných rámcov zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 týkajúcich sa národností, ďalších národností a materinského jazyka obyvateľov;
- konštatovala, že všetky citované uznesenia boli splnené.

László Bukovszky, predseda výboru:

- poďakoval tajomníčke výboru p. Penerovej Daskalovej za prednesenie informácie;
- otvoril diskusiu a vzhľadom na skutočnosť, že členovia výboru nevzniesli žiadne doplňujúce otázky uzatvoril tento bod programu.

Bod č. 3 – Voľba delegáta / delegátky Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny za člena / členku Výboru pre výskum, vzdelávanie a výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred).

László Bukovszky, predseda výboru:

- otvoril 3. bod zasadnutia a konštatoval, že:
 - delegáta / delegátku výboru bolo potrebné určiť v súvislosti s obnovou činnosti VVVLP a vzhľadom na skutočnosť, že doterajším delegátom výboru bol zosnulý pán Tibor Tóth, nominant maďarskej národnostnej menšiny;
 - v súlade so žiadosťou ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR pána Branislava Gröhlinga bola členom výboru 19. mája 2022 zaslaná výzva na predloženie nominácií na delegáta / delegátku výboru do Výboru pre výskum, vzdelávanie a výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania. Sekretariát výboru evidoval v termíne do 31. mája 2022 jednu nomináciu na delegáta výboru. Nomináciu zaslala rómska národnostná menšina na pána **Vojtecha Szajkóa**, ktorého životopis bol členom výboru poskytnutý;
 - zablahoževal delegátovi výboru za jeho zvolenie.

Kálmán Petőcz, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR:

- zdôraznil, že VVVLP tri roky nezasadal a sekcia národnostného a celoživotného vzdelávania rezortu školstva pod jeho vedením tento výbor obnovila;
- informoval, že pred dvoma týždňami sa uskutočnilo zasadnutie VVVLP podľa starého štatútu, pričom výzva od pána ministra na doplnenie člena do VVVLP sa vzťahovala na starý štatút. Zároveň sa pripravuje nový štatút VVVLP, ktorý bude v súlade so štatútmi ostatných výborov, ktoré prešli určitými zmenami a pripravuje sa zriadenie občianskej komory.

Uvedené neznamena, že delegát výboru vo VVVLP tam nebude, ale pravdepodobne bude len prizvaný a občianska komora bude mať originálnu kompetenciu. Ak výbor nominuje svojho delegáta do VVVLP podľa starého štatútu, môže sa automaticky potvrdiť podľa nového štatútu.

László Bukovszky, predseda výboru:

- položil otázku pánovi Petőczovi či bude rezort školstva akceptovať legitimitu tejto nominácie.

Kálmán Petőcz, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR:

- v nadväznosti na položenú otázku uviedol, že ministerstvo bude akceptovať nominanta, aj keď bude zvolený podľa starého štatútu, ktorý je stále v platnosti. Keď sa štatút v dohľadnej dobe zmení, to nebude mať žiaden vplyv na nominanta výboru, ktorý bude potom potvrdený.

László Bukovszky, predseda výboru:

- navrhol za skrutátora tajnej voľby pána Kálmána Petőcza, generálneho riaditeľa sekcie národnostného a celoživotného vzdelávania rezortu školstva a požiadal ho, aby sa ujal tejto funkcie;

- vyzval členov výboru komory za národnostné menšiny, aby podľa pokynov upravili hlasovací lístok, ktorý mali pred sebou a vložili ho do hlasovacej urny;

- po ukončení hlasovania vyzval skrutátora, aby sčítal hlasovacie lístky a podpísal protokoly o výsledku volieb.

- konštatoval, že z vydaných 16 hlasovacích lístkov pán Vojtech Szajkó získal 16 hlasov. Členovia výboru komory za národnostné menšiny zvolili za delegáta výboru do VVVLP pána Vojtecha Szajkóa.

- pristúpil k schvaľovaniu uznesenia k 3. bodu programu v nasledovnom znení:

Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny

A. berie na vedomie

A.1 výsledky tajnej voľby delegáta Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny za člena Výboru pre výskum, vzdelávanie a výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania, za ktorého bol zvolený pán Vojtech Szajkó.

Hlasovanie o schválení uznesenia k 3. bodu programu:

Prítomní: 24

Za: 24

Proti: 0

Zdržal sa: 0

- konštatoval, že uznesenie k 3. bodu programu bolo schválené a uzatvoril tento bod programu.

Bod č. 4 – Informácia zo 41. zasadnutia Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred).

Ondrej Pöss, podpredseda výboru:

- poskytol informácie členom výboru v zmysle predloženého dokumentu k tomuto bodu programu a vyzval členov výboru na ďalšie otázky.

László Bukovszky, predseda výboru:

- v nadväznosti na slová predrečníka vyzdvihol schválenie Hodnotiacej správy a pripomenul, že uznesenie Rady obsahuje jednu úlohu aj pre výbor, a to umožniť zástupcovi vietnamskej komunity Slovenskej republiky účasť na verejných zasadnutiach výboru. V tejto súvislosti privítal zástupcov vietnamskej komunity na zasadnutí výboru – pána Vieta Nguyena, zástupkyňu vietnamskej komunity pani Kvet Nguyen a zástupkyňu vietnamskej komunity pani Niki Trang;

- ďalej konštatoval, že predmetné uznesenie akceptuje, a to aj vzhľadom k tomu, že zatiaľ takýto status národnostnej menšiny ešte neexistuje. Napriek uvedenému, aj rokovací poriadok, ale aj štatút výboru umožňuje účasť verejnosti na zasadnutiach výboru;

- zdôraznil, že sa k tejto téme opakovane vyjadril aj v médiách, aj pánovi Nguyenovi pri osobných stretnutiach v tomto aj minulom roku, že je to legitímna záležitosť. Otázkou je, ako sa k tomu príslušná aktuálna vláda postaví, keďže táto problematika nie je legislatívne ošetrená. Návrh pripravovaného menšinového zákona tento proces rieši. Vyjadril presvedčenie, že sa raz dospeje k tomu, aby sa v prípade aj vietnamskej alebo inej komunity mohlo postupovať podľa určitých pravidiel;

- otvoril diskusiu k tomuto bodu programu.

Ondrej Dostál, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky:

- uviedol, že Rada schválila Hodnotiacu správu, ale bolo jedno z tých uznesení, ktoré nebolo schválené jednomyseľne, pretože vznikla diskusia k problematike vzdelávania žiakov rómskej národnosti a k problematike segregácie, pričom časť zástupcov občianskeho sektora namietala voči zneniu Hodnotiacej správy k tejto téme. K uvedenému sa z iniciatívy splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pána Jána Hera pripravuje pracovné stretnutie alebo vznik pracovnej skupiny. V pracovnej skupine budú pôsobiť aj zástupcovia rezortu školstva, aj rezortu spravodlivosti a oslovení budú taktiež členovia Rady a výboru s možnosťou zapojenia sa do činnosti tejto pracovnej skupiny;

- privítal iniciatívu Vietnamcov žijúcich na Slovensku a ich komunity stať sa oficiálne uznanou národnostnou menšinou na Slovensku ako prejav toho, že sa cítia byť súčasťou slovenskej spoločnosti. Vietnamská komunita tu žije už desaťročia, je to pomerne početná komunita, početnejšia ako viaceré autochtónne menšiny, ktoré žijú na území Slovenskej republiky. Je to skupina, alebo komunita, ktorá je integrovaná do slovenskej spoločnosti, ktorej členovia tu žijú, pracujú a študujú. Zdôraznil, že je dôležité, aby sme sa aj my ako spoločnosť, ako štát k nim mali správať ústretovo a vyjsť v ústrety ich požiadavke a ich záujmu byť uznaní za národnostnú menšinu. Tento proces bol začatý žiadosťou

smerujúcou Slovenskej akadémii vied, aby to posúdila z odborného hľadiska. Určite to bude predmetom ďalších diskusií a určite je to téma, ktorá patrí na pôdu výboru;

- vyjadril poďakovanie predsedovi výboru a splnomocnencovi pre národnostné menšiny pánovi Lászlóovi Bukovszkemu, že vyšiel v ústrety žiadosti vietnamskej komunity, pretože Rada mu nemôže priamo ukladať úlohy. Rada len požiadala výbor, aby umožnil zástupcovi vietnamskej komunity v Slovenskej republike zúčastňovať sa verejných zasadnutí a byť informovaný, čo sa aj udialo. Vyjadril potešenie z toho, že zástupca vietnamskej komunity dostal túto informáciu a na zasadnutí výboru sú prítomní traja zástupcovia vietnamskej komunity;

- navrhol, aby si členovia výboru priamo vypočuli zástupcov vietnamskej komunity.

László Bukovszky, predseda výboru:

- v reakcii na Hodnotiacu správu uviedol, že správy sú tvorené participatívnym spôsobom s tým, že každá národnostná menšina nominuje svojich odborníkov a pripomienkuje obsah všetkých troch správ až po ich odsúhlasenie výborom. Legitímnu otázkou je, ako bude reagovať Rada, výbor alebo vláda SR na odporúčania Hodnotiacej správy. Každá Hodnotiaca správa má záver, ktorý zhrňa základné zistenia, ktoré môžu byť jednak východiskom aj pri tvorbe správy splnomocnenca, ako aj ďalších aktérov pôsobiacich v tejto problematike;

- požiadaval zástupcov vietnamskej komunity, aby sa predstavili a prihovorili členom výboru.

Viet Nguyen, zástupca vietnamskej menšiny na Slovensku:

- informoval, že tak ako uviedol štátny tajomník rezortu spravodlivosti pán Ondrej Dostál na danom zasadnutí Rady, Rada už vlastne schválila žiadosť vietnamskej komunity;

- informoval o tom, že vietnamská komunita existuje na Slovensku už od roku 1953, konkrétne prví občania vtedajšej Vietnamskej demokratickej republiky prišli do Senca a do Horných Salíb na jazykovú školu a odvtedy kontinuálne žijú, pracujú a podnikajú v Slovenskej republike. Je medzi nimi už aj druhá a tretia generácia;

- zdôraznil, že uznanie za národnostnú menšinu je pre vietnamskú komunitu veľmi dôležité nielen zo sociálno-právneho hľadiska, ale aj z duševného a duchovného hľadiska. Všetci členovia vietnamskej komunity v Slovenskej republike sa chcú čo najviac podieľať na verejných veciach. Vietnamská komunita na jednej strane chce zachovávať, predať kontinuálne svoje kultúru a tradíciu a očakáva podporu zo strany štátu a výboru. Na druhej strane členovia hlavne tej mladšej generácie, druhej a tretej generácie, by sa určite chceli viacej sa podieľať na tých odborných odvetviach slovenskej spoločnosti;

- uviedol, že v Slovenskej republike žije skoro sedem až osemtisíc občanov vietnamskej národnosti. Medzi nimi okolo tri až tri a pol tisíc, sú občania Slovenskej republiky, ktorí majú vietnamskú národnosť. Konštatoval, že v druhej generácii sú aj umelci, športovci a predstavitelia z rôznych odborných oblastí.

Kvet Nguyen, zástupkyňa vietnamskej menšiny na Slovensku:

- vystúpila s osobnejším príspevkom ako hlas druhej generácie. Zdôraznila, že podľa jej názoru by uznanie pre vietnamskú komunitu bolo veľmi cenným gestom, ktoré by znamenalo, že vietnamská komunita patrí do európskej krajiny, ktorá ich prijíma a registruje.

Niki Trang, zástupkyňa vietnamskej menšiny na Slovensku:

- nadväzujúc na predrečníkov sa vyjadrila, že na Slovensko prišla ako osemročná so svojim otcom, ktorý študoval na Ekonomickej univerzite v Bratislave. Uviedla, že zo strany slovenskej spoločnosti už necíti, že by bola až tak veľmi odlišná a takisto dôležité je to, že v spoločnosti už necíti, že by ich nejako porovnávali, alebo rozlišovali. Zdôraznila, že pre vietnamskú komunitu je uznanie za národnostnú menšinu veľmi dôležité aj z psychického hľadiska s tým, že tu môžu vyrastať, sú súčasťou spoločnosti. Vyslovila nádej, že jej dcéra bude mať takú budúcnosť ako každý iný Slovák.

László Bukovszky, predseda výboru:

- poďakoval predrečníkom za ich vystúpenia.

Zuzana Kumanová, poradkyňa ministerky spravodlivosti SR pre oblasť národnostných menšín:

- v reakcii na Hodnotiacu správu uviedla, že oblasť vzdelávania je vo vzťahu k rómskej národnostnej menšine, ale aj k marginalizovaným rómskym komunitám veľmi komplikovaná oblasť, čo zaznieva na mnohých fórach;
- privítala vznik pracovnej skupiny, ktorá by sa podrobnejšie rozprávala o segregácii, aby sa tieto témy viac rozobrali, aby sme im viac rozumeli;
- ďalej uviedla, že Hodnotiacu správu vníma ako podnet k ďalšej diskusii a vyjadrila presvedčenie, že to bude na prospech rómskej menšiny.

Ondrej Dostál, štátny tajomník Ministerstva spravodlivosti SR:

- v nadväznosti na predrečníkov uviedol, že k Hodnotiacej správe zaznela na Rade legitímna diskusia. Niektorí členovia Rady kriticky vnímali obsah správy, ktorá bola výborom a následne Radou schválená. Podčiarkol, že za schválenie správy osobne zahlasoval.

Ábel Ravasz, člen výboru za maďarskú národnostnú menšinu:

- privítal členov vietnamskej komunity na zasadnutí výboru a vyjadril potešenie z diskusie k uvedenej téme. Uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že vyrastal v Dunajskej Strede, kde je veľmi silná vietnamská komunita, je pre neho prítomnosť tejto komunity úplne prirodzená záležitosť;
- vyjadril presvedčenie, že sa dospeje k uznaniu tejto komunity a že požiadavka aj tejto komunity posunie agendu zosystematizovania uznania národnostných menšín na Slovensku;
- ďalej uviedol, že menšinový zákon poskytuje mechanizmus na to, ktoré menšiny a akým spôsobom môžu byť uznané za národnostné komunity. V prípade, ak by sa menšinový zákon schválil, tak by cesta bola veľmi ľahká, avšak je potrebné rátať aj s možnosťou, že by zákon neprešiel v súčasnej forme, alebo v žiadnej forme počas činnosti tejto vlády, a je potrebné položiť si otázku, na základe čoho bude žiadosť vietnamskej komunity posúdená;
- poukázal na to, že existujú žiadosti aj iných komunít, napríklad Goralov, ktorí sa na Slovensku dlhodobo usilujú o uznanie štatútu národnostnej menšiny. Vyjadril presvedčenie, že nejaké systémové riešenie pre uznanie komunity sa nájde.

Marián Balog, náhradník člena výboru za rómsku národnostnú menšinu:

- zdôraznil, že ako zástupca druhej najpočetnejšej národnostnej menšiny prítomnej na zasadnutí výboru sa stotožnil s názorom pani Kumanovej ohľadom problematiky vzdelávania

rómskej menšiny. Uviedol, že ide o dlhoročnú citlivú tému a privítal avizovaný vznik pracovnej skupiny;

- vyjadril potešenie z nastolenej témy o uznaní vietnamskej komunity. Poukázal na to, že prítomnosť vietnamskej komunity na Slovensku cítiť zatiaľ predovšetkým z obchodného hľadiska, ale kultúra tejto komunity ešte nie je známa. Vyjadril potešenie z toho, ak by sa vietnamská kultúra na Slovensku v budúcnosti podporovala prostredníctvom Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

László Bukovszky, predseda výboru:

- poukázal na to, že menšinové práva sú v zmysle Ústavy SR viazané na občianstvo Slovenskej republiky. Upresnil, že v nadväznosti na výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 disponuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny (Úrad splnomocnenca“) relevantnými údajmi zo Štatistického úradu SR. V rámci sčítania si vietnamskú národnosť uviedlo 1 325 občanov a ako ďalšiu národnosť 479 občanov, čo je spolu 1 804 občanov;

- uzatvoril diskusiu k tomuto bodu programu a pristúpil k schvaľovaniu uznesenia k 4. bodu programu v nasledovnom znení:

Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny

A. berie na vedomie

A.1 Informáciu zo 41. zasadnutia Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť

Hlasovanie o schválení uznesenia k 4. bodu programu:

Prítomní: 24

Za: 24

Proti: 0

Zdržal sa: 0

- konštatoval, že uznesenie k 4. bodu programu bolo schválené a uzatvoril tento bod programu.

Bod č. 5 – Informácia o výročných správach o činnosti národnostných múzeí na Slovensku za rok 2021

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred).

László Bukovszky, predseda výboru:

- otvoril ďalší bod programu a udelil slovo generálnemu riaditeľovi Slovenského národného múzea (ďalej aj ako „SNM“) pánovi Branislavovi Panisovi.

Branislav Panis, generálny riaditeľ Slovenského národného múzea:

- prezentoval súhrnnú informáciu o činnosti národnostných múzeí, v rámci ktorej uviedol, že napriek nepriaznivému obdobiu v celej spoločnosti v období rokov 2020 až 2021 v SNM nemuselo dôjsť k prepúšťaniu zamestnancov. Napriek tomu, že rozpočet SNM bol ako v prípade všetkých štátnych inštitúcií krátený o 10 percent, rozpočet národnostných múzeí neklesol, ale dokonca stúpol oproti roku 2020 o 100 000 Eur a oproti roku 2019 takmer o

300 000 Eur. To znamená, že časť plánovaných aktivít sa SNM podarilo realizovať a časť sa nepodarilo aj vzhľadom na skutočnosť, že múzeá boli za ostatné dva roky 12 až 18 mesiacov zavreté. Nepodarilo sa taktiež zrekonštruovať budovu Múzea rusínskej kultúry v Prešove, kde došlo len k čiastkovým prácam na prízemí. Naopak, v Múzeu kultúry Maďarov na Slovensku sa podarilo otvoriť expozíciu *Pod dáždnikom svätého Petra v Sklabinej*. Tento rok maďarské múzeum oslavuje 20. výročie. Náklady na akvizičnú činnosť neboli v priebehu minulého roka vysoké, avšak bolo to spôsobené tým, že SNM celkovo nezískalo veľa prioritných projektov a na akvizície dostalo 5 000 Eur na národnostné menšiny a na ostatné múzeá taktiež 5 000 Eur. V súvislosti s publikačnou činnosťou má SNM nové publikácie v Múzeu kultúry Rómov na Slovensku. Pokiaľ ide o praktickú ochranu zbierkového fondu, každé múzeum SNM všetky predmety ochraňuje v zmysle zákona a v súlade s vnútornými pravidlami SNM;

- vyzval členov výboru na otázky k predloženému materiálu.

László Bukovszky, predseda výboru:

- poďakoval generálnemu riaditeľovi SNM za prednesenie informácie a otvoril diskusiu k tomuto bodu.

Peter Medviď, člen výboru za rusínsku národnostnú menšinu:

- uviedol, že v Slovenskej televízii bola 9. júna 2022 odvysielaná relácia *S úsmevom po Slovensku III*, kde účinkujúci navštívili Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku. Zdôraznil, že zamestnankyňa múzea v relácii uviedla, že neexistuje rusínska kultúra a ukrajinská kultúra, ale len ukrajinská kultúra. Poukázal na veľké množstvo kritických reakcií a ohlasov ľudí na predmetnú reláciu. Ľudia sú rozhorčení, že zamestnanci štátnej inštitúcie sa takýmto spôsobom vyjadrujú;

- vyjadril svoju nespokojnosť ohľadom neustále sa opakujúcich vyjadrení v publikáciách a v médiách zo strany predmetného múzea, ktoré podľa neho prispievajú k spochybňovaniu existencie rusínskej národnostnej menšiny;

- ďalej uviedol, že SNM bolo oslovené predsedom Okrúhleho stola Rusínov Slovenska, iniciovalo sa veľké množstvo stretnutí zo strany rusínskej národnostnej menšiny, kde bolo opakovane poukazované na tieto problémy. Rovnako bola upriamovaná pozornosť aj na tému rusínskych artefaktov, ktoré sú v Múzeu ukrajinskej kultúry prezentované ako ukrajinské. Uvedené neustále spochybňuje existenciu rusínskej národnostnej menšiny;

- v nadväznosti na uvedené položil otázku generálnemu riaditeľovi SNM pánovi Panisovi ako bude uvedený problém riešiť, ktorý sa opakuje takmer tridsať tri rokov.

Branislav Panis, generálny riaditeľ Slovenského národného múzea:

- zdôraznil, že dostal mail od pána Štefaňáka, na ktorý ešte neodpovedal z dôvodu, že požiadal o stanovisko aj riaditeľa Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku. Informácia bola poskytnutá aj od zamestnankyne múzea. Následne bude zaslaná odpoveď aj pánovi Štefaňákovi;

- vyjadril ľútosť nad touto udalosťou. Osobne vyjadril ľútosť aj nad reakciami a veľmi nevyberanými slovnými útokmi na zamestnankyňu múzea. Ohľadom riešenia zbierkových predmetov v Múzeu ukrajinskej kultúry vo Svidníku sa už uskutočnilo stretnutie so štátnou tajomníčkou rezortu kultúry pani Leščákovou a s pánom Medviďom, pánom Pilipom, aj

s pánom Štefaňákom. Uviedol, že požiadavky rusínskej menšiny sú mu známe. Na stretnutí bol prezentovaný pohľad SNM na požiadavky z praktického hľadiska. Bolo už konštatované na stretnutí, že je potrebné, aby o nich rozhodol zriaďovateľ SNM, teda rezort kultúry. Generálny riaditeľ SNM o navrhnutých požiadavkách nemôže rozhodnúť;

- zdôraznil, že ho osobne táto situácia veľmi mrzí, pretože vzťahy rusínskeho múzea a ukrajinského múzea sú veľmi dobré a vychádzajú si v ústrety a keď treba, tak si pomôžu. Predmetný výrok je veľmi nešťastný a nie je správne a dobré to množstvo emócií, ktoré vyvolal. Je ťažké v tejto chvíli zodpovedať otázku riešenia situácie, lebo ak by sa splnili všetky požiadavky rusínskej menšiny, ktoré boli vyslovené na predmetnom stretnutí, tak by to viedlo k zániku Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku.

Pavol Bogdan, člen výboru za ukrajinskú národnostnú menšinu:

- zdôraznil, že nechce s nikým viesť polemiku. Je to veľmi citlivá otázka a rieši sa už mnoho rokov. Výsledkom toho je, že napriek uvedenému číslu, ktoré uviedol pán Medviď a ktoré je konglomerátom viacerých údajov, tak v tejto národnosti, či už ju bude nazývaná tak, alebo onak, ktorá žije na severovýchode Slovenska prebieha veľmi výrazná asimilácia a to aj vďaka týmto sporom. Možno by bolo lepšie, aby sa pokračovalo v tom, čo bolo v deväťdesiatych rokoch aj začiatkom tohto tisícročia pravidlom, že vždy vedenia tých najväčších organizácií, ktoré reprezentujú jednu aj druhú skupinu sa stretávali a aspoň tie základné veci si dokázali vyriešiť. Od istého času ako keď bola vypovedaná táto nepísaná dohoda a žiadne stretnutia a konzultácie sa nedejú, je to na škodu jedných aj druhých. Je zbytočné oháňať sa číslami. Fakty svedčia jednoznačne o tom, že táto národnostná menšina speje k zániku. Mladí ľudia už nerozprávajú svojím jazykom, svojím nárečím. Školy takmer neexistujú a tým pádom aj nie sú ľudia, ktorí by pracovali v oblasti kultúry a podobne. Takže zbytočne sa tu budú víriť vášne a hádky o tom, kto má pravdu. Výsledok bude vždy len jeden.

Peter Medviď, člen výboru za rusínsku národnostnú menšinu:

- v reakcii na pána Bogdana uviedol, že na Slovensku je uznaných trinásť národnostných menšín. Aj rusínska, aj ukrajinská menšina má svoje zastúpenie vo výbore;
- požiadal, aby sa na zasadnutí výboru nerozprávalo o jednej komunite, o jednej menšine a aby sa akceptovalo to, že niekto sa rozhodol pre ukrajinskú menšinu, niekto pre rusínsku menšinu. Sú to na sebe nezávislé menšiny.

László Bukovszky, predseda výboru:

- položil otázku generálnemu riaditeľovi SNM pánovi Panisovi, či sa v rámci SNM plánuje pokračovať v úspešnom spoločnom projekte národnostných múzeí, ktorý sa konal pravidelne a kde národnostné múzeá spolu prezentovali svoje kultúrne dedičstvo pre väčšinové obyvateľstvo.

Branislav Panis, generálny riaditeľ Slovenského národného múzea:

- v reakcii na otázku predsedu výboru uviedol, že išlo o spoločnú výstavu národnostných múzeí. V súčasnosti túto výstavu koordinuje maďarské múzeum. Je pripravený podrobný scenár, takže výstava môže byť realizovateľná pomerne rýchlo.

Hana Zelinová, členka výboru za českú národnostnú menšinu:

- v reakcii na informáciu generálneho riaditeľa SNM doplnila, že uvedený projekt s názvom *Múzeá a etniká* je dlhodobým projektom, ktorý je výsledkom spolupráce všetkých národnostných múzeí. Múzeá nemajú žiaden problém vzájomne spolupracovať. V tejto súvislosti už boli odovzdané scenáre a uskutočnil sa výber exponátov, ale projekt sa skončil z dôvodu nedostatočnej finančnej podpory. Projekt je v gescii Múzea kultúry Maďarov na Slovensku.

László Bukovszky, predseda výboru:

- uzatvoril diskusiu k tomuto bodu a pristúpil k schvaľovaniu uznesenia k 5. bodu programu v nasledovnom znení:

Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny

A. berie na vedomie

A.1 Informáciu o výročných správach o činnosti národnostných múzeí na Slovensku za rok 2021

Hlasovanie o schválení uznesenia k 5. bodu programu:

Prítomní: 24

Za: 24

Proti: 0

Zdržal sa: 0

- konštatoval, že uznesenie k 5. bodu programu bolo schválené a uzatvoril tento bod programu.

Bod č. 6 – Informácia o činnosti Fondu na podporu kultúry národnostných menšín

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred).

László Bukovszky, predseda výboru:

- otvoril ďalší bod programu zasadnutia a udelil slovo riaditeľke Fondu na podporu kultúry národnostných menšín (ďalej „fond“) pani Alene Kotvanovej.

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- podčiarkla, že fond začal od januára 2022 pripravovať tri výzvy, ktoré boli zverejnené začiatkom roka a na základe ktorých teraz prebieha proces tak, ako to je nastavené v zákone a interných predpisoch. Predložený materiál obsahuje harmonogram výziev a takisto objem finančných prostriedkov na podpornú činnosť v roku 2022 na konkrétne národnostné menšiny aj s ohľadom na novelu zákona o fonde. Novela v tejto oblasti urobila isté zmeny, ktoré mali dosah na určenie celkovej výšky a prepočtov pre jednotlivé národnostné menšiny. Súčasťou materiálu je tabuľka s porovnaním, pred novelou zákona, ako aj po jej schválení a takisto harmonogram zasadnutí odborných rád;

- informovala, že v roku 2022 bolo doručených celkovo 2 290 žiadostí, pričom ide o značný počet viac ako v minulých rokoch;

- proces aj postup pri napĺňaní cieľov a zákonných povinností je určený aj tým, že zamestnanci fondu musia riešiť úlohy, ktoré sú ešte z minulého roka, dokonca ešte z predchádzajúcich období;
- informovala, že termín realizácie projektov je síce do 31.12.2022, ale termín použitia financií je až do 31.3.2023 a z toho vyplýva termín predloženia vyúčtovania do 30.3.2023;
- uviedla, že materiál obsahuje aj informácie o znižovaní administratívnej záťaže.

László Bukovszky, predseda výboru:

- poďakoval riaditeľke fondu pani Kotvanovej za poskytnuté informácie a otvoril diskusiu k tomuto bodu.

Pavol Medvid', člen výboru za rusínsku národnostnú menšinu:

- položil otázku či fakt, že odborná rada zasadne až na konci júna, bude mať vplyv na to, kedy budú spracované schválené žiadosti a vyplatené finančné prostriedky.

Marián Balog, náhradník člena výboru za rómsku národnostnú menšinu:

- uviedol, že bol oslovený viacerými občianskymi združeniami, aby položil otázku ohľadom júlového termínu zasadnutia rómskej komisie, ktorej členovia majú údajne konflikt záujmov, keďže komisia schvaľuje projekty týkajúce sa festivalov, divadiel a ktoré sa budú veľmi ťažko implementovať.

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- zdôraznila, že k 31. júlu 2021 bolo z 1 483 projektov podpísaných 13,8 %. Podčiarkla, že fond sa s týmto musel popasovať aj v takých podmienkach, v akých sa nachádza a to v neustálom probléme zabezpečiť personálne kapacity. Aj na základe novely zákona o fonde sa síce podarilo zvýšiť mzdy o 10 %, ale napriek tomu ani zďaleka nekopírujú tú úroveň, akú dostanú zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním vo verejnej, alebo v štátnej službe. Podľa novely zákona sa zvýšil štátny príspevok do fondu o 300 000 Eur a zmenilo sa % zo štyroch na päť percent. To znamená, že na chod fondu majú naviac 92 000 Eur. Napriek tomu má fond nedostatočný počet zamestnancov. Snahou je posilniť personálne kapacity;
- uviedla, že termín zasadnutia rusínskej odbornej rady nebude mať na procesy žiadny vplyv. Hodnotiaci proces súvisí aj s kapacitami a možnosťami odborných rád;
- podčiarkla, že fond musí postupne skontrolovať vyúčtovania počnúc rokom 2018, takže je tam časový sklz. Keďže fond ako verejnoprávna inštitúcia musí nakladať s majetkom štátu v zmysle zákona, tak to bola tiež jedna z vážnych vecí, ktorej sa bolo potrebné zhostiť. Mnohí sa pritom dali počuť, že ako je to možné, že sa vôbec kontroluje rok 2018. Zdôraznila, že všetky projekty sa budú postupne kontrolovať, pretože sú to štátne prostriedky a pretože to fond ukladá zákon.

Ondrej Pöss, podpredseda výboru:

- požiadal o vysvetlenie termínu realizácie ako pojmu konca roka a termínu vyúčtovania k 31.3.2023.

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- vysvetlila, že termín realizácie znamená, že aktivity bolo potrebné realizovať v tom kalendárnom roku, ale ten posun bol o to, že vyplácať a riešiť ďalšie finančné operácie bolo

možné až do konca marca a do konca apríla vyúčtovať potom danú dotáciu. Je to analogicky urobené ako v roku 2021.

Klaudia Szekeres, členka výboru za maďarskú národnostnú menšinu:

- zdôraznila, že je nevhodné a nemiestne vyhovárať sa na predošlé roky, že tam bol niekto iný, pričom problémy sú tu prítomné od začiatku a nehľadá sa spôsob ich nápravy;
- ďalej uviedla, že ak je potrebné predošlé roky kontrolovať, tak by sa malo nájsť iné riešenie, aby fond nebol zaťažovaný. Položila otázku, či nepadol nejaký návrh, aby sa kontrola riešila napríklad v rámci Ministerstva kultúry SR alebo na nejakom inom orgáne;
- uviedla, že nie je normálne, aby sa najprv vyhovárало na COVID-19, pričom počas COVID-u-19 bolo málo akcií a napriek tomu sa nedobehlo nič;
- konštatovala, že sa stále dokola rieši to isté a zdôraznila, že by sa už malo nájsť nejaké riešenie, lebo nie je prijateľné, aby sa tým brzdil celý kultúrny život národnostných menšín.

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- uviedla, že úloha kontroly sa z fondu na rezort kultúry nedá presúvať. Vysvetlila, že to je skutočný objem činností, ktoré fond musí robiť. Fond má okrem štatutárneho orgánu aj ďalšie orgány. Uviedla, že pani Szekeres je členkou dozornej komisie a preto by bola veľmi rada, keby sa týmto v komisii zaoberali.

Rajko Salihbegovič, člen výboru za srbskú národnostnú menšinu:

- vyjadril nespokojnosť nad tým, že do správnej rady fondu bol za srbskú národnostnú menšinu zvolený pán Norbert Šlachta, ktorý nie je reprezentantom Srbov. Predstavitelia srbskej národnostnej menšiny nedostali žiadnu výzvu. Položil otázku, prečo nie je v správnej rade fondu a v odbornej rade za srbskú národnostnú menšinu príslušník srbskej národnostnej menšiny.

Pavol Bogdan, člen výboru za ukrajinskú národnostnú menšinu:

- podporil pána Salihbegoviča a vyjadril názor, že právo riaditeľa fondu nominovať dvoch členov do odbornej rady by bolo vhodné znížiť na jedného člena;
- uviedol, že spätné kontroly spôsobujú vznik rôznych rozporov vo výklade týkajúcom sa priamych a nepriamych nákladov a je potrebné si to ujasniť;
- konštatoval, že sklz v zasadaní komisií je pochopiteľný, ale tieto veci sa opakujú odkedy fond existuje. Výplata dotácií je vždy veľmi oneskorená už len v porovnaní s tým, ako to bolo keď na Úrade vlády SR a nehovoriac o tom keď to išlo cez rezort kultúry. Vždy to bolo oveľa skôr;
- požiadal o vysvetlenie prečo riaditeľka fondu pani Kotvanová uviedla, že minuloročné projekty bolo možné realizovať do konca minulého roka, pričom v pokynoch sa uvádzalo, že realizácia je možná do marca 2022;
- zdôraznil, že to, že sa teraz zvýšila dotácia pre fond o 300 000 Eur, ktorá ide väčšinou na prevádzku je v poriadku, ale je potrebné upozorniť na to, že táto suma do budúcnosti nebude stačiť ak sa má národnostná kultúra realizovať na určitej úrovni. Ceny sa výrazne zvýšili a je otázne, či z tých dotácií bude možné niektoré akcie vôbec organizovať;
- konštatoval, že je potrebné si uvedomiť, že národnostná kultúra leží na pleciach národnostných organizácií občianskych združení.

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- v reakcii na p. Salihbegoviča uviedla, že vyjadrením že všetky zaregistrované srbské organizácie mali možnosť voliť. Zvolili trochu zástupcov, ktorých si zvolila srbská národnostná menšina. Podrobne priblížila zákonom stanovený proces kreovania odborných rád a podmienky voľby kandidátov na členov odborných rád a voliteľov, ako aj postup fondu v tejto veci;
- v reakcii na p. Bogdana reagovala návrhom na prediskutovanie jeho otázky ohľadom priamych a nepriamych nákladov. Uviedla, že čo sa týka realizácie projektu v presunutí nie je problém, postačuje uvedenú skutočnosť oznámiť a zdôvodniť, prípadne vyhotoviť akceptačný list alebo dodatok;
- zdôraznila, že zo sumy 300 000 Eur, o ktoré sa navýšil príspevok zo štátneho rozpočtu do fondu, 92 000 Eur ide na prevádzku fondu a zvyšok, čiže 208 000 Eur ide na podporu kultúry národnostných menšín.

László Bukovszky, predseda výboru:

- reagujúc na predrečníkov, naznačil, že zástupcovia srbskej národnostnej menšiny vo výbore sú na začiatku riešenia problému, ktorým si prešli ostatné menšiny a len vzájomnou komunikáciou dosiahnu niečo, čo prospeje danej menšine.

Július Haraszti, člen výboru za maďarskú národnostnú menšinu:

- položil otázku, kedy budú zmluvy rozosielané v tomto roku.

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- uviedla, že prvú zmluvu dostali práve v deň zasadnutia výboru (*pozn. 16. júna 2022*) už naspäť podpísanú. V najbližších týždňoch sa začne proces zasielania zmlúv, pričom je predpoklad, že začiatkom leta to bude veľmi intenzívne.

László Bukovszky, predseda výboru:

- uzatvoril diskusiu k tomuto bodu a pristúpil k schvaľovaniu uznesenia k 6. bodu programu v nasledovnom znení:

Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny

A. berie na vedomie

A.1 Informáciu o činnosti Fondu na podporu kultúry národnostných menšín

Hlasovanie o schválení uznesenia k 6. bodu programu

Prítomní: 25

Za: 24

Proti: 0

Zdržal sa: 1

- konštatoval, že uznesenie k 6. bodu programu bolo schválené a uzatvoril tento bod programu;
- vyhlásil krátku prestávku.

Bod č. 7 – Správa o národnostnom vysielaní RTVS

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred).

László Bukovszky, predseda výboru:

- otvoril ďalší bod programu a udelil slovo riaditeľovi sekcie národnostného vysielania a poverenému riaditeľovi sekcie spravodajstva a publicistiky RTVS pánovi Attilovi Lovászovi.

Attila Lovász, riaditeľ sekcie národnostného vysielania a poverený riaditeľ sekcie spravodajstva a publicistiky RTVS:

- úvodom svojho vystúpenia sa ospravedlnil za to, že na ostatnom zasadnutí výboru sa nemohol prerokovať tento bod, a to vzhľadom na jeho mimoriadnu pracovnú zaneprázdnenosť súvisiacu s vypuknutím vojny na Ukrajine;
- informoval o tom, že predložený materiál je súčasťou Správy o činnosti RTVS za rok 2021, ktorá bola na parlamentnom Výbore pre kultúru a médiá ako celok prijatá;
- pripomenul, že v roku 2020 bola prijatá nová *Koncepcia národnostného vysielania*, ktorá bola čiastočne konzultovaná výborom a neskôr prijatá Radu RTVS a vzatá na vedomie parlamentným Výborom pre kultúru a médiá. Konštatoval, že prvú fázu realizácie materiálu RTVS v roku 2021 už splnila. Národnostné vysielanie na televíznom okruhu sa nielen zvýšilo o sto percent, ale prvýkrát sa v televízii dostalo do takého časového slotu, že žiadne športové, umelecké a iné programy nevytláčajú národnostný obsah. Čo sa zatiaľ nepodarilo, a treba ešte splniť, aby sa národnostné programy vysielali aj v lete;
- uviedol, že dopad pandemických opatrení na národnostné vysielanie spôsobil úbytok personálnych kapacít v národnostných redakciách. V súčasnosti je veľký problém získať z väčšinového trhu kvalifikovaných a dobrých mladých ľudí na novinársku prácu, pričom na národnostnom trhu je to ešte ťažšie. RTVS má neobsadené pozície, v niektorých prípadoch je v rozhlase výpadok ľudí na takej úrovni, že nevedia vystaviť niektoré programy, napriek tomu ich vystavia;
- upozornil na to, že ďalšie fázy koncepcie národnostného vysielania budú môcť byť realizované len za predpokladu, že sa vytvorí slušná a konečná politická dohoda na tom, ako sa bude vysielanie vo verejnej službe na Slovensku financovať;
- upozornil, že na základe sčítania ľudu z minulého roku sa zmenili národnostné pomery, čo RTVS predpisuje aj zmeny pomerov vo vysielaní. Pritom prízvukoval, že vysielanie v ukrajinskom jazyku pre utečencov z Ukrajiny neboli vytvorené ako národnostné programy, ale ako reakcia na potrebu informovať ľudí, ktorí nehovoria po slovensky a prišli z Ukrajiny, lebo utekali pred vojnou.

László Bukovszky, predseda výboru:

- poďakoval pánovi Attilovi Lovászovi za uvedenie materiálu a otvoril diskusiu k tomuto bodu programu.

Peter Medviď, člen výboru za rusínsku národnostnú menšinu:

- uviedol, že národnostné vysielanie sa síce prakticky zvýšilo, namiesto polhodinového programu idú dva programy za sebou, problémom však je časové pásmo vysielania. Napr. rusínske vysielanie sa vysiela od ôsmej do deviatej ráno, takže v čase, keď zamestnaný človek

nemá možnosť pozrieť si ho a reprízy boli presunuté na trojku, ktorá ale na istý čas prestala fungovať;

- položil otázku aký je aktuálny stav sľubovaného obnovenia dramatickej a umeleckej tvorby v rozhlasovom vysielaní pre rusínsku a ukrajinskú menšinu.

Pavol Bogdan, člen výboru za ukrajinskú národnostnú menšinu:

- konštatoval, že z hľadiska obsahu vysielania prebieha istá unifikácia programov, to znamená, že tie isté relácie sa objavujú, alebo pod tými istými názvami v troch, štyroch národnostných redakciách. Ďalej vytkol, že došlo k zrušeniu relácií, ktoré mali tradíciu a ktorých cyklus nebol dokončený. Taktiež uviedol, že napriek tomu, že majú v archíve kvalitné tituly, vôbec sa s nimi nepracuje.

Jiří Zaťovič, člen výboru za českú národnostnú menšinu:

- taktiež vyjadril nespokojnosť s vysielacími časmi, ale aj s dostupnosťou starších programov v archíve;
- uviedol, že národnostné vysielanie postupne prechádza do folklorizácie národností, pričom by bolo dobré pozrieť sa aj na skladbu, aj na výber tém.

Attila Lovász, riaditeľ sekcie národnostného vysielania a poverený riaditeľ sekcie spravodajstva a publicistiky RTVS:

- uviedol, že nie je pravda, že národnostné programy sú folklorizované, to bolo charakteristické v minulosti. Skanzenizácia programu bola – podľa neho to, čo odmietli od roku 2014, 2015, keď začali prerábať vysielanie a v tomto momente prevažujú informačné formáty v rozhlasovom vysielaní. Čo sa týka televízneho vysielania, je približne polovica programov postavená na tradičných formátoch, ktoré sú aj podľa jeho názoru skanzenizujúce, ale myslí si, že isté personálne zmeny, ktoré pripravuje v národnostnom vysielaní zabezpečia to, aby ani v televíznom vysielaní už nedominoval skanzen;
- čo sa týka vysielacieho času, podľa prieskumov sa zvýšila sledovanosť o 12 %, odkedy RTVS vysielala programy od ôsmej do deviatej. Ranné hodiny boli vymyslené práve preto, lebo nemajú proti programy;
- uviedol, že aj v tomto roku budú vyrábať aj rusínske aj ukrajinské rozhlasové hry v druhom polroku.

Peter Medvid', člen výboru za rusínsku národnostnú menšinu:

- uviedol, že je skvelé, že budú štyri rozhlasové hry, ale pre Rusínov to nie je obnovenie dramatickej literárnej tvorby, čo bolo pôvodne požadované.

Attila Lovász, riaditeľ sekcie národnostného vysielania a poverený riaditeľ sekcie spravodajstva a publicistiky RTVS:

- vysvetlil, že Rádio Devín vyrábalo v roku 2005 približne tridsať pôvodných slovenských rozhlasových hier. Teraz ich vyrába desať ročne. Počet štyri hry je totožný s počtom štyri hry pre maďarskú národnostnú menšinu, ani tam nie je možné vyrobiť viac. Čo sa týka rozhlasovej hry, tá je kráľom rozhlasových formátov a je najdrahšia. Roky sa preto nevyrábali rozhlasové hry, lebo nemali finančné krytie. Asi desať percent sa vyrába preto, lebo sa vyrábajú iné rozhlasové žánre, ktoré aj počúvajú ľudia. V súčasnosti sa preferuje čítaná kniha.

To je možné predať v rozhlasovom vysielaní. A vyrábať za ťažké peniaze málo sledované programy, tomu sa hovorí zlý mediálny výkon. Aj RTVS má v tomto zmysle povinnosti pracovať efektívne so zverenými prostriedkami.

László Bukovszky, predseda výboru:

- uzatvoril diskusiu a pristúpil k schvaľovaniu uznesenia k 7. bodu programu v nasledovnom znení:

Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny

A. berie na vedomie

A.1 Správu o národnostnom vysielaní RTVS

Hlasovanie o schválení uznesenia k 7. bodu programu

Prítomní: 25

Za: 24

Proti: 0

Zdržal sa: 1

- konštatoval, že uznesenie k 7. bodu programu bolo schválené a uzatvoril tento bod programu.

Bod č. 8 – Návrh novely nariadenia vlády Slovenskej republiky z 19. decembra 2011, ktorou sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred).

László Bukovszky, predseda výboru:

- doplnil poskytnutú písomnú informáciu k tomuto bodu a uviedol, že zoznam obcí je už pripravený na základe interpretácie, ktorú výbor prijal na 44. zasadnutí (*pozn. vláda SR materiál schválila 22.6.2022*). U rómskej národnostnej menšiny je to 64 nových obcí, u rusínskej národnostnej menšiny je to plus 87 obcí, u nemeckej národnostnej menšiny je to plus jedna obec, Chmeľnica. U maďarskej národnostnej menšiny navyše bude v nariadení plus 5 obcí. Je to spolu 157 nových obcí;

- vyjadril poďakovanie zástupcom výboru za rusínsku, rómsku, maďarskú a nemeckú menšinu, že spoločnou koordináciou ich nominovaných odborníkov odvedli skvelú a odbornú prácu pri tvorbe zoznamu;

- zdôraznil, že ani po desiatich rokoch sa nepodarilo pripraviť ani minimálny počet názvov obcí v rómskom jazyku, napriek tomu, že rómska pracovná skupina odvedla kvalitnú prácu a spolupracovala s Úradom splnomocnenca aj so zapojením Úradu splnomocnenca pre rómske komunity. Novela nariadenia sa rozšíri o nové rómske obce, ale s názvami v štátnom jazyku. Navrhol pokračovať v činnosti rómskej pracovnej skupiny, tak, aby sa na budúci rok v prípade dohody na vžitých a zaužívaných názvoch v rómskom jazyku sa prípadne novelizovalo nariadenie vlády;

- vysvetlil, že vzhľadom k tomu, že novela nariadenia bude mať dopad aj na orgány verejnej správy, je potrebné, aby mali časový priestor na to, aby novela nariadenia mohla byť účinná od 1.1.2023;
- otvoril diskusiu k tomuto bodu.

Klaudia Szekeres, členka výboru za maďarskú národnostnú menšinu:

- položila otázku prečo sa v dokumente hovorí o novelizácii nariadenia, pričom je úplne jasné, že by malo ísť o nové nariadenie. Vysvetlila, že už v samotnom názve sa uvádza kritérium 20 % obyvateľstva, čo už nebude platiť a nepôjde iba o zoznam obcí, ale aj o zoznam obecných častí.

László Bukovszky, predseda výboru:

- vyjadril súhlas s p. Szekeres. Vysvetlil, že túto otázku riešili aj s právnikmi, s legislatívcami na Úrade vlády SR, ktorý vychádzali z toho, že v Pláne legislatívnych úloh vlády SR na rok 2022 sa uvádza, že má ísť o novelu nariadenia;

Ondrej Dostál, štátny tajomník Ministerstva spravodlivosti SR:

- nadväzujúc na predrečníkov sa vyjadril, že novelizáciou nemožno zmeniť názov nariadenia. Legislatívne lepším riešením by bolo prijatie nového nariadenia s novým názvom, pričom súčasné znenie zákona umožňuje prijať nové nariadenie;
- poďakoval splnomocnencovi Bukovszkemu za informáciu aj za prácu, ktorá je za nariadením, aj za interpretáciu výsledkov sčítania;
- vyjadril potešenie, ohľadom presadenia interpretácie, podľa ktorej sa započítava národnosť a ďalšia národnosť a že sa tieto údaje sčítajú. V roku 2020 bol okolo toho pomerne veľký konflikt aj politický. On osobne spolu s pánom splnomocnencom zastávali názor, že sa to má sčítavať. Zdôraznil, že v každom prípade by sa to malo premietnuť aj do zákona. Zákon sa tiež bude otvárať aj keď v inej súvislosti, ale bolo by dobré to tam zahrnúť. V každom prípade aj to nariadenie je potrebné a aj bez zmeny zákona je jednoducho možné prikloniť sa k tejto interpretácii.

Marián Balog, náhradník člena výboru za rómsku národnostnú menšinu:

- položil otázku, prečo bolo odsunuté označenie rómskych obcí v rómskom jazyku, či bol problém stihnúť to v termíne.

László Bukovszky, predseda výboru:

- vysvetlil proces tvorby zoznamu obcí v menšinových jazykoch. Všetky pracovné skupiny pripravili záverečné správy a stanoviská. Zdôraznil, že tieto stanoviská v plnej miere akceptoval. Otázkou v tejto veci zo strany členov pracovnej skupiny za rómsku národnostnú menšinu bolo, či je spoločnosť zrelá na to, aby sa stretávala s označením obcí v rómskom jazyku;
- podotkol, že v návrhu uznesenia je koncipovaná úloha pokračovať v činnosti pracovnej skupiny na určenie označení obcí a častí obcí v rómskom jazyku.

Zuzana Kumanová, poradkyňa ministerky spravodlivosti SR pre oblasť národnostných menšín:

- vyjadrila sa, že ide o veľmi korektné uznesenie, ktoré naznačuje, že rómska menšina potrebuje čas, keďže situácia u tejto menšiny je iná ako je to vo vzťahu k maďarskej menšine, kde tie historické názvy boli. To isté platí o nemeckej menšine, ale rómske názvy obcí nikdy neboli, takže treba hľadať hlbšie a treba poznať aj názor obyvateľov daných obcí, ako sa oni stotožnia s používaním týchto názvov.

Pavol Bogdan, člen výboru za ukrajinskú národnostnú menšinu:

- spýtal sa, prečo nebola vytvorená ukrajinská pracovná skupina.

László Bukovszky, predseda výboru:

- v reakcii na pána Bogdana uviedol, že podľa výsledkov sčítania nepribudla ani jedna ukrajinská obec.

Pavol Bogdan, člen výboru za ukrajinskú národnostnú menšinu:

- zdôraznil, že aj obce, ktoré v figurujú v účinnom nariadení obsahujú gramatické chyby v označeniach a navrhol, aby sa v tejto fáze opravili, pričom chyby sú aj v rusínskom označení obcí.

Ondrej Pöss, podpredseda výboru:

- uviedol, že by bolo potrebné upraviť preklep aj v preklade označenia nemeckej obce Kunešov.

Peter Medviď, člen výboru za rusínsku národnostnú menšinu:

- vyjadril súhlas s potrebou gramatickej revízie prekladov názvov obcí aj v rusínskom jazyku. Menila sa gramatická norma rusínskeho jazyka.

Milan Ján Pilip, člen výboru za rusínsku národnostnú menšinu:

- informoval sa ohľadom ďalšieho procesu v súvislosti s prijatím nariadenia a navrhol, aby sa nezrovnalosti upravili ešte pred predložením materiálu do MPK.

László Bukovszky, predseda výboru:

- v nadväznosti na predrečníkov uviedol, že označenia obcí, ktoré sú v súčasnom nariadení boli len skopírované do nového návrhu, s tým, že ak sa tam vyskytovali chyby, tam existujú už dvadsať rokov a teraz je možnosť to opraviť;

- súhlasil s navrhnutým postupom zo strany členov výboru;

- *vyhlásil krátku prestávku na preformulovanie uznesenia k tomuto bodu;*

László Bukovszky, predseda výboru:

- pristúpil k schvaľovaniu uznesenia k 8. bodu programu za rusínsku národnostnú menšinu v nasledovnom znení:

Členovia Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny za rusínsku národnostnú menšinu

A. schvaľujú

A.1 Stanovisko pracovnej skupiny pre rusínsky jazyk na vypracovanie novely nariadenia vlády SR č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva a navrhnutý zoznam označení obcí a častí obcí v rusínskom jazyku

Hlasovanie o schválení uznesenia k 8. bodu programu:

Prítomní: 3

Za: 3

Proti: 0

Zdržal sa: 0

- konštatoval, že uznesenie k 8. bodu programu za členov rusínskej národnostnej menšiny bolo schválené.

László Bukovszky, predseda výboru:

- pristúpil k schvaľovaniu uznesenia k 8. bodu programu za rómsku národnostnú menšinu v nasledovnom znení:

Členovia Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny za rómsku národnostnú menšinu

A. vyjadrujú súhlas

A.1 so Súhrnnou správou pracovnej skupiny na vypracovanie novely nariadenia vlády Slovenskej republiky z 19. decembra 2011, ktorou sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva za rómsku národnostnú menšinu;

B. žiadajú

predsedu výboru

B.1 zriadiť pracovnú skupinu na určenie označení obcí a častí obcí v rómskom jazyku, kde občania Slovenskej republiky patriaci k rómskej národnostnej menšine tvoria najmenej 15 % obyvateľstva;

najneskôr do 1. októbra 2022

B.2 pripraviť a predložiť na schválenie novelu nariadenia vlády, ktorou sa doplnia označenia obcí a ich častí v rómskom jazyku do výboru.

najneskôr do 30. júna 2023

Hlasovanie o schválení uznesenia k 8. bodu programu:

Prítomní: 4

Za: 4

Proti: 0

Zdržal sa: 0

- konštatoval, že uznesenie k 8. bodu programu za členov rómskej národnostnej menšiny bolo schválené.

László Bukovszky, predseda výboru:

- pristúpil k schvaľovaniu uznesenia k 8. bodu programu za maďarskú národnostnú menšinu v nasledovnom znení:

Členovia Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny za maďarskú národnostnú menšinu

A. *schvaľujú*

A.1 Stanovisko pracovnej skupiny pre maďarský jazyk na vypracovanie novely nariadenia vlády SR č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva a navrhnutý zoznam označení obcí a častí obcí v maďarskom jazyku.

Hlasovanie o schválení uznesenia k 8. bodu programu:

Prítomní: 5

Za: 5

Proti: 0

Zdržal sa: 0

- konštatoval, že uznesenie k 8. bodu programu za členov maďarskej národnostnej menšiny bolo schválené.

László Bukovszky, predseda výboru:

- pristúpil k schvaľovaniu uznesenia k 8. bodu programu za nemeckú národnostnú menšinu v nasledovnom znení:

Člen Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny za nemeckú národnostnú menšinu

A. *schvaľuje*

A.1 Stanovisko pracovnej skupiny pre nemecký jazyk na vypracovanie novely nariadenia vlády SR č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva a navrhnutý zoznam označení obcí a častí obcí v nemeckom jazyku

Hlasovanie o schválení uznesenia k 8. bodu programu:

Prítomní: 2

Za: 2

Proti: 0

Zdržal sa: 0

- konštatoval, že uznesenie k 8. bodu programu za člena nemeckej menšiny bolo schválené.

László Bukovszky, predseda výboru:

- pristúpil k schvaľovaniu uznesenia k 8. bodu programu v nasledovnom znení:

Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny

A. vyslovuje súhlas

A.1 s návrhom nového nariadenia vlády Slovenskej republiky o označení obcí a ich častí v jazykoch národnostných menšín (ďalej len „návrh nariadenia“);

B. ukladá

predsedovi výboru a vedúcemu Úradu vlády SR

B.1 predložiť návrh nariadenia v zmysle schváleného Plánu legislatívnych úloh vlády SR na rok 2022 do medzirezortného pripomienkového konania a následne na rokovanie vlády SR;

predsedovi výboru

B.2 informovať Radu vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť o návrhu nariadenia;

B.3 odstrániť gramatické nepresnosti v označeniach obcí a ich častí v menšinových jazykoch v návrhu nariadenia;

C. odporúča

C.1 vláde Slovenskej republiky schváliť návrh nariadenia.

Hlasovanie o schválení uznesenia k 8. bodu programu:

Prítomní: 23

Za: 23

Proti: 0

Zdržal sa: 0

- konštatoval, že uznesenie k 8. bodu programu bolo schválené a uzatvoril tento bod programu.

Bod č. 9 – Informácia o plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 – 2025

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred).

László Bukovszky, predseda výboru:

- otvoril diskusiu k tomuto bodu programu a vzhľadom na to, že sa nikto neprihlásil do diskusie, pristúpil k schvaľovaniu uznesenia k 9. bodu programu v nasledovnom znení:

Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny

A. berie na vedomie

A.1 Informáciu o plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 – 2025

Hlasovanie o schválení uznesenia k 9. bodu programu:

Prítomní: 24

Za: 24

Proti: 0

Zdržal sa: 0

- konštatoval, že uznesenie k 9. bodu programu bolo schválené a uzatvoril tento bod programu.

Bod č. 10 – Rôzne

László Bukovszky, predseda výboru:

- otvoril bod posledný bod programu a udelil slovo veľvyslankyni Barbare Illkovej, poradkyni ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí pre oblasť ľudských práv.

Barbara Illková, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR („MZVEZ SR“):

- informovala, že 26. mája 2022 vláda uznesením č. 361 schválila Stanovisko Slovenskej republiky k piatemu posudku a implementácii Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín v Slovenskej republike („RDNM“). MZVEZ SR prostredníctvom Stálej misie Štrasburg doručilo 3. júna 2022 predmetné stanovisko sekretariátu Rady Európy. Piaty posudok a stanovisko Slovenskej republiky k nemu boli 15. júna 2022 zverejnené na webovej stránke Rady Európy. Piaty posudok bude spolu so stanoviskom Slovenskej republiky a návrhom záverečnej rezolúcie Výboru ministrov Rady Európy prerokovaný na pracovnej skupine pre ľudské práva a následne na jeseň tohto roku schválený vo Výbore zástupcov ministrov Rady Európy. Vecne príslušný útvar MZVEZ SR, ktorým je odbor ľudských práv, je v priebežnom kontakte s gestorským sekretariátom Rady Európy. Komunikované informácie sú priebežne zdieľané s príslušnými rezortmi, inštitúciami a subjektmi za účelom konštruktívneho a pokračujúceho dialógu, ktorý je súčasťou riadnej implementácie RDNM.

László Bukovszky, predseda výboru:

- poďakoval pani Illkovej za prednesenú informáciu.

Peter Medviď, člen výboru za rusínsku národnostnú menšinu:

- predniesol návrh uznesenie, ktoré sa týka rusínskej menšiny vo veci odvysielania programu *S úsmevom po Slovensku III*, o ktorom sa diskutovalo v rámci bodu 5 zasadnutia výboru.

László Bukovszky, predseda výboru:

- pristúpil k schvaľovaniu uznesenia v nasledovnom znení:

Členovia Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny za rusínsku národnostnú menšinu

A. žiadajú

A.1 nápravu a ospravedlnenie za program „S úsmevom po Slovensku III“ odvysielaný 9. 6. 2022 v RTVS zo strany RTVS a SNM;

A.2 predsedu VNMES a splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny, aby zorganizoval pracovné stretnutie predstaviteľov MK SR, SNM a RTVS s predstaviteľmi rusínskej národnostnej menšiny;

B. odsudzujú

B.1 akékoľvek spochybňovanie existencie Rusínov ako samostatného národa, jeho odnárodňovanie, stotožňovanie jeho kultúry a jazyka s kultúrou a jazykom iného národa,

obzvlášť, ak sa tohto spochybňovania a podpory odnárodňovania dopúšťajú zamestnanci štátnych inštitúcií.

Hlasovanie o schválení uznesenia:

Prítomní: 3
Za: 3
Proti: 0
Zdržal sa: 0

- konštatoval, že návrh uznesenia týkajúci sa rusínskej národnostnej menšiny bol schválený.

Peter Medviď, člen výboru za rusínsku národnostnú menšinu:

- položil otázku, v akom stave je zákon o národnostných menšinách.

Ábel Ravasz, člen výboru za maďarskú národnostnú menšinu:

- nadväzujúc na predrečníka taktiež poprosil o informáciu o zákone o postavení národnostných menšín a o interpretačnom rámci sčítania. Naznačil, že podľa dostupných informácií tieto materiály stoja na Úrade vlády SR. Zdôraznil, že v prípade, ak materiály naozaj stoja, tak členovia výboru by si mali zvážiť vyzvať spoločne príslušný orgán, t.j. vedúceho Úradu vlády SR, aby bezodkladne posunul tieto materiály do vlády, nakoľko boli tvorené participatívnym spôsobom a podľa neho ide o prejav nerešpektu voči menšinám.

Atila Agócs, Združenia miest a obcí Slovenska:

- nadväzujúc na predrečníka sa spýtal, aký je momentálny stav činnosti pracovných skupín k menšinovému zákonu, nakoľko existuje jedna pracovná skupina pri Úrade splnomocnenca a aktuálne aj ďalšia, vytvorená už priamo na Úrade vlády SR. Žiadal o vysvetlenie vo vzťahu k členom pracovných skupín a taktiež ohľadom skutočnosti, či predošlá skupina už skončila svoju prácu;

- položil otázku ohľadom metodického materiálu k používaniu menšinových jazykov v samosprávach, či sa vytvorí kompenzačný – finančný fond na financovanie dvojjazyčnosti.

László Bukovszky, predseda výboru:

- na otázku p. Agócsa odpovedal, že metodika na zabezpečenie finančných mechanizmov na aplikáciu jazykových práv v zmysle menšinového jazykového zákona bola vypracovaná do konca minulého roka, podpísal to zástupca vedúceho Úradu vlády SR a ide o oficiálny dokument gestora menšinového jazykového zákona. Informoval, že čo sa týka financovania dvojjazyčnosti existujú dve alternatívy, a to vznik dotačnej schémy – Fondu na podporu jazykových práv menšín na Úrade vlády, ktorého gestorom by bol splnomocnenec s celkovým objemom 500 000 Eur alebo navýšenie rezervy predsedu vlády SR o uvedenú sumu. Vedúcemu Úradu vlády SR bol v tejto veci adresovaný list s konkrétnym návrhom riešenia a aj v súvislosti s návrhom nariadenia, ktoré je momentálne v procese tvorby a schvaľovania. Je potrebné konštatovať, že procesy v tejto veci boli naštartované, pričom sa z dôvodu lepšej adresnosti a prístupu k týmto financiám prikláňa k druhej alternatíve;

- na otázky týkajúce sa menšinového zákona odpovedal, že do 10. januára 2022 Úrad splnomocnenca v spolupráci s pracovnou skupinou vypracoval návrh zákona o postavení národnostných menšín. V decembri táto úloha prešla do gescie vedúceho Úradu vlády SR,

ktorý je v zmysle plánu legislatívnych úloh spolu so splnomocnencom vlády pre národnostné menšiny nositeľom tejto úlohy;

- podotkol, že nie je nič neštandardné na tom, že gestor zákona si zobral túto úlohu do rúk. Otázkou je, v akej forme, alebo akým smerom bude napredovať táto aktivita. Naznačil, že dostal prísľub, že ak to bude aktuálne, bude k tomu prizvaný;
- podčiarkol, že v zmysle Plánu legislatívnych úloh vlády SR mal byť tento návrh vláde predložený do konca mája, termín je už prekročený. Naznačil, že v súčasnosti očakáva signál, či budeme môcť pokračovať, alebo nie;
- podotkol, že vo februári bol oslovený, aby nominoval z Úradu splnomocnenca dvoch členov do pracovnej skupiny, ktorú vytvoril vedúci Úradu vlády SR. Nová pracovná skupina sa stretla raz. Na toto stretnutie splnomocnenec nedostal pozvánku, ale na ktoré poskytol materiál – podrobnú analýzu procesných krokov pri príprave návrhu zákona, ako aj samotný návrh zákona;
- vo vzťahu k interpretácii výsledkov sčítania poznamenal, že predpokladá, že ďalší týždeň ju vláda prerokuje vzhľadom na skutočnosť, že MPK bolo úspešne uzatvorené.

Attila Agócs, Združenia miest a obcí Slovenska:

- ku kompenzačnému fondu, naznačil, že stanovisko ZMOS-u je jednoznačné, že nie je ideálne vytvárať dotačnú schému, keďže procesne ide o náročné úkony a konštatoval, že to mnohé obce odradí.

Záver

László Bukovszky, predseda výboru:

- informoval o plánovanej realizácii doplňujúceho volebného zhromaždenia výboru v súvislosti s potrebou zvoliť náhradníka člena výboru za židovskú národnostnú menšinu;
- poďakoval všetkým členom za ich účasť a aktívnu participáciu a uzatvoril 45. zasadnutie výboru.

V Bratislave, 14. júla 2022

Zapísali: Mgr. Renáta Sándorová, v.r., Mgr. Sofia Penerová Daskalová, v.r.

Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny

Overila: Mgr. Sofia Penerová Daskalová, v.r.

tajomníčka Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny

Schválil: PhDr. László Bukovszky, v.r.

predseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny